

Правни факултет Универзитета у Нишу

Међународна научна конференција
„ПРАВО У ФУНКЦИЈИ ЗАШТИТЕ СЛАБИЈЕГ”

ЗБОРНИК САЖЕТАКА

Ниш, 18. мај 2015.

Међународна научна конференција
„ПРАВО У ФУНКЦИЈИ ЗАШТИТЕ СЛАБИЈЕГ”

Издавач:

Правни факултет Универзитета у Нишу, Центар за публикације

За издавача:

Проф. др Мирослав Лазић, декан

Организатор конференције:

Центар за правна и друштвена истраживања

Главни и одговорни уредници:

Проф. др Милена Јовановић Zattila

Проф. др Мирослав Лазић

Организациони одбор:

Проф. др Мирослав Лазић, председник

Проф. др Миомира Костић, члан

Проф. др Небојша Раичевић, члан

Проф. др Драган Николић, члан

Проф. др Драган Чорбић, члан

Проф. др Ирена Пејић, члан

Проф. др Милева Анђелковић, члан

Проф. др Милена Јовановић Zattila, члан

Асс. Михајло Цветковић, секретар

Мр Миодраг Живковић, секретар

Технички уредник:

Ненад Милошевић

Преводи:

Гордана Игњатовић

Штампа:

Медивест, Ниш

Тираж: 100

ЈАВНОПРАВНА ОБЛАСТ

Штампање овог Зборника финансијски је помогло Министарство просвете,
науке и технолошког развоја Републике Србије.

Др Зоран Поњавић,
редовни професор,
Правни факултет Универзитета у Крагујевцу

ПОРОДИЧНА ПРАВА ДЕДЕ И БАБЕ ПРЕМА УНУЦИМА

Унуке и њихове деде и бабе уједињују готово митска непромењена осећања, која је врло тешко правно обухватити. Предмет овог рада је на први поглед врло амбициозан будући да се бави генерално питањима положаја деде и бабе у породичном праву. Међутим, задатак је ипак скромнији јер ће највећи део рада посвећен личним односима деде и бабе са унуцима што је без сумње и најважнија димензија њиховог присуства у породичном праву. Основно је питање како у комплексним породичним односима успоставити равнотежу права детета, родитеља и деде и бабе. Питање је тим пре теже будући да Породични закон Републике Србије нема одредбе којом се посебно регулишу права деде и бабе, личне или имовинске природе. У породичном праву деде и бабе су само сродници, као и сви други, што свакако не одговара фактичком стању.

Без обзира на супериорност родитељског права у односу на права деде и бабе, њихов положај је последњих деценија знатно еволуирао под утицајем бројних фактора. Они су све присутнији и све више су потребнији у породичном животу. Нарочито када је породични живот у кризи, када родитељско право врши један родитељ из било којих разлога. У таквим ситуацијама нови видови солидарности играју све значајнију улогу. У сваком случају права деде и бабе су у функцији заштите најбољег интереса детета. Он је основни критеријум у вршењу њиховог права, чији се правни основ може пронаћи у сродничком односу. С тога, исти тај интерес, као што се у раду истиче, не сме бити само изговор родитељу који приоритетно и самостално врши родитељско право за искључење права деде и бабе на личне односе.

Кључне речи: деда и баба, унучи, породични односи, право на личне односе, најбољи интерес детета.

Prof. Zoran Ponjavić, LL.D.
Full Professor,
Faculty of Law, University in Kragujevac

GRANDPARENTS' FAMILY RIGHTS REGARDING GRANDCHILDREN

There are powerful almost mythical emotions binding grandparents and grandchildren, which are quite difficult to put in legal perspective. *Prima facie*, the scope of this paper may seem rather ambitious as it discusses the general position of grandparents in family law. However, the author has narrowed down the task by focusing on the grandparents-grandchildren personal relations, which are indisputably the most important aspect of the grandparents' role in family law. The main issue is how to establish a balance of children's, parents' and grandparents' rights within complex family relationships. What makes this question even more complicated is the fact that the Family Law of the Republic of Serbia contains no special legal provisions regulating the grandparents' personal or property rights. In family law, grandparents are nothing but next of kin, in the same legal position as other relatives, which certainly does not reflect the reality.

Regardless of the superior position of the parental right over the grandparent's rights, the position of the latter has considerably evolved in the past decades due to a variety of factors. Grandparents are increasingly present and needed in the family life, especially in times of crisis and when the parental right is, for any reason, exercised by a single parent. In such cases, new forms of solidarity play an increasingly important role. The grandparents' rights invariably serve the purpose of protecting the best interest of the child. The child's best interest is the basic standard for exercising these rights, which are legally grounded in kinship. Hence, the author points out that this interest may not serve as a justification for a parent, who has priority to autonomously exercise the parental right, to deny the grandparents' rights to personal relations with the grandchildren.

Key words: grandparents, grandchildren, family relations, the right to maintain personal relations, the best interests of the child.

